

کریکاری کهرتی تایبته له عیراق

سهندیگانی کریکاری عیراق له کهرتی تایبته ریخراون وههنگاوکی باشیان داناوه له پیناو په ره پیدان به ئابوری لاوازی ووئات . ناوهندی ههماهنگی کریکاران که ماوهی زیاتر له ده ساله کار دهکات له گهل سهندیگانی عیراق بهمه بهستی هاوکاریان له پیناو بتهو کردنی بوونیان له کهرتی تایبته

به تایبته ناوهندی ههماهنگی کریکاران ههستا به راهینانی سهندیگانی عیراق له بواری معیاری ئهدائی کاری نیودهوئته له شوینی کار وهبه تایبته له و کومپانیانهی قهرزیان وهرگرتوه له IFC .
پیداویستیگانی دهزگای ته مویلی نیودهوئته IFC دهبی ئه و کومپانیانه پابهندی معیاری
ئهدائهکان و مافهکانی کریکاران ورینمایهکانی ILO رهچاو بکهن له میان کارهکانیان دا . ههرچهنده پروژدهکه ههندیك له و خاوهن کارانهی له خوگرد بهلام توانی ئاستی هوشداری کریکاران بهرز بکاتهوه
دهربارهی ئه و مافانه .

وھەرودھا سەندیگاگان توانیان ریگەى کارکردنیان بگۆرن بە شیوەیەکی زۆر گەورە لە بواری
ریکخستنی کریکاران . کە ئیستا دەست دەکەن بە ریکخستنی کرسکاران لە شوینی کار و دامەزراندنی
سەندیکا لە شوینی کار وە دواجار ھەستان بە ھەلبژاردن کە پیشتر کریکاران دەچوونە لای خاوەن کار
بۆ داواکردنی موافقات و رەزامەندی خاوەن کار پیش ریکخستن و ھەلبژاردە . کە ئەم کارە بو بە ھۆی
زیاد بونی ئاستی ریکخستن و وچالاک تر بونی سەندیگاگان لە بواری ریکخستنی ناوخۆی .

دوا بەدوای قەیرانی ئابوری عێراق و ناکۆکی باری تەھجیری ناوخۆ لە سەر ئاستیکی گەورە لەم
کاتەدا بوژاندنەوہی کەرتی تاییبەت زۆر گرنگە . وە دەبی ئەم بوژاندنەوہیە دەرفەت و ھەلی کاری
باشی بەدواوہبی وە ئەم کارە دەبیتە ھۆی بوژاندنەوہی باری ئابوری بەردەوام . وە دەبی سەندیگاگان
فشار بڤخەنە سەر حکومەت بۆ چەسپاندنی یاسای کار و پابەندبون بە ایتفاقەکانی ریکخراوی کاری
نیودەوئەتی ILO .

لەم بلاءو کراوہی سەندیگای کریکارانی عێراق رۆشنای دەخەینە سەر سەرکەوتوہکانی سەندیگاگان لە
کەرتی تاییبەت وە بەتاییبەتی لە بەرھەنگاربونەوہی ھیزی خاوەن کار وە سەندیگاگان بە ریگە چارەى
نوئى توانیان سەرکەوتوانە خۆیان ریکبڤخەن لە بواری پەيوەندیەکان وچیمەنتو و ئاو و شیرەمەنى و
کریکارانی بارھەلگر و مینای ئوم قەصر لە بەصرا وە ئیمەش لە لایەن خۆمانەوہ ئەم
سەرکەوتنانەمان کردۆتە راپۆرت و ئومیدەوارین لە ئاین دەدا ئەندامانی سەندیگاگان زیاد بکریین
بەتاییبەتی بەم ریگە ریکخستنە نوئیە

خۆپیشاندانی کرێکاران له ئاستی عێراق به گشتی به بۆنه‌ی رۆژی جه‌ژنی کرێکاران ۲۰۱۵

کرێکاران ئەندامانی سەندیگاگان له بەغدا و بەصرا و هه‌مو ناوچه‌کانی عێراق هه‌ستان به خۆپیشاندان له ۵/۱ بۆ به‌دهست هێنانی مافه‌کانیان له رێگه‌ی چه‌سپاندنی یاسای کار و چاک کردنی باری کارکردن له که‌رتی تاییه‌ت . و داوایان کرد رێگه‌ی ریکخه‌ستی سەندیگایان پێ بدری‌ت به شیوه‌یه‌کی نازادانه له رێگه‌ی یاسای ریکخه‌ستی سەندیگایی نوێ و مافی کرێکاران له دانوستانی به کۆمه‌ڵ . وه ئه‌م ریکخه‌راوه‌انه به‌شداری خۆپیشاندنه‌کان بون . یه‌کی‌تی سەندیگاگانی کرێکارانی عێراق (GFITU) و یه‌کی‌تی گشتی سەندیگاگانی کرێکارانی عێراق (GFWUI) و یه‌کی‌تی سەندیگاگانی کرێکارانی کوردستان (KUWU) و یه‌کی‌تی مه‌جالس کرێکاران له عێراق (FWCUI) وه‌همویان به‌یاننامه‌یان ده‌رکرد کاریان کرد بۆ وه‌رگرته‌ی مافی کرێکاران . وه بو یه‌که‌م جار هه‌ندیک له فه‌رمانبه‌رانی وه‌زاره‌تی پێشه‌سازی خۆپیشاندانیان کرد له‌گه‌ڵ GFITU به مه‌به‌ست دانی موچه‌کانیان له کاتی خۆیدا

بەياننامەى FWCUI بە عەرەبى و انگلىزى

بەياننامەى GFITU بە عەرەبى و انگلىزى

بەياننامەى GFWUI بە عەرەبى و انگلىزى

بەياننامەى يەكئىتى سەندىگاكانى كرىكارانى كوردستان KUWU بە كوردى و انگلىزى

رىكخستنى كرىكاران لە كۆمپانىيائى زەين بۇ بەيوەندى كردن

لە ميان كەمپىنى ھوشيار كوردنەوەى كرىكاران بە مەبەستى بەدستھيئانى مافەكانيان لە زەمانى كۆمەئايەتى لە GFWUI لقى بابل وە گەيشتن بەو كرىكارانەى گرىبەستيان لە گەل زەين ھەيە و زەمان نەكراوەن وە GFWUI ھاوكاريان بو بەمەبەستى توماركردن لە دائرەى زەمانى كۆمەئايەتى

رىكخەرەكان لە GFWUI لە بابل كارى رىكخشتيان زياتر كرد بەمەبەستى گرتنەوەى كۆمپانىيكانى تر لە بابل و لە ئەنجامدا ھەندىك رابەريان دروست كرد وە ئامادەكاريان كرد بو ھەئبژاردن

وە ھەر وەھا GFWUI ھەستان بە ھوشدارى كردنى كرىكاران بۇ بەدەستھيئانى مەرجەكانى تەندروستى وسەئامەتى پيشەيى شوئىنى كار و خو پاراستن لە تيشكى تاوەرەكان . وە خاوەن كار خەرجى تەندروستى نەدەدا بە كرىكارە برىندارەكانى شوئىنى كار و روشناى كردنە سەر مەترسيەكانى تەندروستى وسەئامەتى شوئىنى كار وگەياندىنى بە لايەنى پەيوەندى دار (NCOSH) لە بەصرا

KUWU يەكئىتى سەندىگاكانى كرىكارانى كوردستان داواكردنى مافى كرىكاران

لە كارگەى چيمەنتۆى بازيان لقى KUWU يەكئىتى سەندىگاكانى كرىكارانى كوردستان سلېمانى توانيان فشار بخەنە سەر كۆمپانىيا بەرەسمى ئىعترافيان پى بكات و توانيان كۆمەئايەت سەرکەوتن ئەنجام بەدن و مافى كرىكاران بپارىزن وسياسەتئىكى نوئى دابريژن لە توماركردنى پيشىلكاريەكان

له میان سالی رابردوو لقی KUWU یه کییتی سه ندیگاکانی کریکارانی کوردستان- سلیمانی توانی ئەندامهکانی زیاد بکات بۆ ۱۲۳ کریکار له ناو کۆمپانیای بازیان و چوار کۆمپانیای سانهوی که کار له ناو کۆمپانیای چیمهنتو دهکهن که کۆی گشتی کریکارهکان ۵۵۰ کریکارن به ریگهی ریکخستنی نوێ و به کارهینانی هۆشیاری نیو کریکاران و سه رکهوتن له کهرتی تایبتهت.

کریکارهکانی گواستنهوه له ام قهصر وهستانیکی بههیز

سه رهرای ترساندنو توقاندنی کریکاران له لایهن خاوهن کارهوه نهیان توانی ریگرین به رۆی کریکاران بۆ بوون به ئەندام له سه ندیگا وه ئەندامانی GFIW توانیان له گهل نوینهرانی خاوهن کار تاوتوی مافهکان ویاسای کار بکهن به مه بهستی پیکهینانی سه ندیگا به پشت بهستن به برهگهکانی قهرزی IFC که کومپانیا وهری گرتوه

له مانكى نوڤمبەر ۲۰۱۴/۱۱ ھەندىك كرىكار ۱۱۹ ئەندام ليژنەيان ھەلبژارد بە مەبەستى سەرپەرشتى كوردنى ھەلبژاردنەكانى يەككىتى و دوای ماندو بونىكى زۆرى رىكخراو بۆ ماوەى ۳ سال له میان ھوشدارى كرىكاران بە مافەكانیان و ئەنجام دانى چەند سەرکەوتنىك له كۆمپانىاكانى تر له مینائى زیاتر له ۱۰۰ كرىكار **GFIW** ئامادە كارى دەكەن بۆ سازدانى ھەلبژاردن بۆ سى لیژنە له ناو كۆمپانىاكانى موانئ له مانگى داھاتو .

له میان كەمپىنى بە دەستھێنانى ئیعتراڤى خاوەن كار بە يەككىتى و ئەندامانى سەندىگا له كۆمپانىاى گولڤتینەر توانیمان ئەندامانى مەجلىسى پارىزگاى بەصرا و مەجلىسى ناوەندى ئم قەصر بە مەبەستى ۆەرگرتنى پشتگىریان و و چاوپىكەوتن بە بەرپۆەبەرى مینائەكانى عىراق (**SCIP**) و ناوەندى ھەماھەنگى كرىكاران و ۆە بەرپۆەبەراپەتى مینائەكانى ئم قەصر بۆ تاوتوى كوردنى بارى تەندروستى و سلامەتى شوینى كار و بەرپرسى ياساى كۆمپانىا كە دەبى پابەند بىت بە ياساى كار . تىمى **NCOSH** ھەمان كىشەى دووزیەو ۆە كە ناوەندى ھەماھەنگى كرىكاران له سالى ۲۰۱۱ و ۲۰۱۴ ئامازەمان پى دابو كە **NCOSH** نامەى نوسى بە شپۆەپەكى فەرمى بۆ **SCIP** دەربارەى كىشەكان و خروقاتەكان بە مەبەستى فشار كردن و چارەسەر كوردنى كىشەكان .

ههولیر - رۆتانا خالی سهرکهوتن

نزیکهی ۲۰۰ کرێکاری ئەندام دەنگیان دا له مانگی مایو بۆ ههلبژاردنی نوێنه‌ری لیژنه‌ی سه‌ندیگای KUWU یه‌کییتی سه‌ندیگاکانی کرێکارانی کوردستان وه به‌سه‌رکه‌وتووی ئەنجام درا وه لیژنه‌که توانی به‌ سه‌رکه‌وتوانه‌ کاری خۆی ئەنجام بدات و ۳ کرێکاری ده‌رکردوو بگه‌رینیته‌وه سه‌ر کاره‌کانیان . وه توانیان فشار بکه‌نه سه‌ر ئیداره‌ و گریبه‌ست دروست بگه‌ن بۆ ئەو کرێکارانه‌ بی‌ گریبه‌ست کار ده‌که‌ن و کرێکاران ئیستا ده‌ئین ئیستا خاوه‌ن کار هاوکاریمان زۆر باش ده‌کات چونکه‌ هه‌ست ده‌کات به‌ بونی لایه‌نیکی شه‌رعی مافه‌کانیان ده‌پاریزیت

په‌یوه‌ندی کردنی کرێکارانی کومپانیای خواردنه‌وه‌ گازیه‌کان به‌ KUWU یه‌کییتی سه‌ندیگاکانی کرێکارانی کوردستان

کرێکاره‌کانی کومپانیای ال‌ه‌رام بۆ خواردنه‌وه‌ په‌یوه‌ندیان کرد به‌ یه‌کییتی سه‌ندیگاکانی کرێکارانی کوردستان KUWU له‌ زاخۆ - ده‌وک وه ۵۷ کرێکار له‌ کۆی ۶۳ بوون به‌ ئەندام و هه‌لبژاردنیان کرد

۳ نوپنهریان بو خویان ههلبژارد که دونیان ئافرهتن وه لیژنهکه زۆر به سهرکهوتوی کاری خوی دهکات وتوانی فشار بکاته سهر خاوهن کار وزید کردنی ماوهی ئیسراحتی نان خواردن و ئیداره رازی بو به تهرخان کردنی ژوریک بو سهندیگا وکۆبونهوهکانی وه توانی گریبهست بو ههمو کریکاران دابین بکات که پیشت نهیان بو

نارهزایی کریکارانی پاسهوانانی نهوت دهربرای دورخستنهوهیان له کار به بی هو

دهیان کریکار نارهزایی خویان دهربری له بهر دور خستنهوهی ۳۷ کریکاری پاسهوانی نهوت له کارهکانیان بهبی هو و بهبی هیچ ئاگادارکردنهوهیهک وه ئهمهش انتیهاکه بو یاسای کاری عیراقی . تالیب ههسونی که دهست بهکاری سهرۆک شارهوانی ناوچهی زوبییره کۆبونهوهی له گهل کریکارهکان دا کرد وه ههروهها له گهل نوپنهری کۆمپانیا و بهئینیاندا به گهرانهوهی کریکارهکان بو سهرکارهکانیان بهلام ههتا نیستا نهگهراونهتهوه .

کۆمپانیای ئاسن له بهصرا ۱۲۰۰ کریکار دوور دهخاتهوه له کار

کریکارهکان نارهزای خویان دهربری له کارگهی ئاسنی بهصرا له ناوچهی خوری زوبییر له بهر داخستنی له مانگی مارس له بهردهم بینای پارێزگای بهصرا له بهر هوی نهبونی مادهی ئاسن و نهبونی کارهبا کارگهکه ۱۲۰۰ کریکاری له کار دوور خستهوه **GFIW** له بهصرا کهمپینیکی سازکرد و چاوی کهوت به بهرپرسیانی حکومی و ئیدارهی کۆمپانیا و بهئینیان پیدرا کریکارهکان بگهریندرینهوه سهر کار وکیشهکهیان بو چارهسهر بکهن

كريكارهكان مافي مستهحهقاتهكانيان ومردگرنهوه

دهيان له كريكاراني گريبهستي رۆژنه كه له كوۆمپانياي بهرهمهيناني كههرهبا كار دهكهن له بهصرا له مانگي يونيو نارهزاييان دهربري لهبهر كه م كردنهوهي مووجهكانيان ههتا 50% وه يهكيتي مهجاليس ونقاباتي كريكاران له عيراق (FWCUI) كه نوينهرايهتي كريكاراني كههرهبا دهكات تكايه فيديو خويشاندهكه ببينه

كريكاره پهنابهرهكان

پابهند نهبوني كهرتي تايبهت به ياساي كار ستهم دهخاته سهر كريكاره بيانیه كانيش و پهنابهرهكانيش له كه م كردنهوهي مووجه و تاخير بوني مووجهكانيان و وهرگرتنی پاسپورتهكانيان و دهست دريژي سيكسي له سهر كريكاره ئافرهته پهنابهرهكان . تهنانهت ئه و كهسانه ي بهريگاي

كۆمپانىاۋە دېن بۇ كاركردن زۇر جار كارى باشيان دەست ناكەۋىت ۋە ۲۵۰ كۆمپانىيا زياتر ھەيە ئەم
كارە دەكات بە ناۋى كۆمپانىياى سياحى بە ئام كارەكەى ھىنانى كرىكارى بيانىە

بو زانىارى زياتر تكايە سەردانى ئەم مالپەرە بكەن

<http://www.3maal.com/main/index.php/ar/raeesia/10-cnewsar/5098-2015-06-11-11-39-00>